

Česká botanická společnost, z. s.
Benátská 2, 128 00 Praha 2
IČO: 00444553

e-mail: sekretariat@botanospol.cz
Spolek zapsaný u Městského soudu v Praze, odd. L, vložka 1119

Stanovisko České botanické společnosti k hodnocení záměru výstavby „suchého poldru Skalička“ na řece Bečvě

Česká botanická společnost, z. s., jako vědecká společnost při Akademii věd České republiky, sdružující přes 600 členů aktivně se věnujících všem oborům botaniky, včetně jejich aplikací pro ochranu přírody, vydává toto stanovisko ve věci záměru výstavby „suchého poldru Skalička“ na řece Bečvě v rámci návrhu Aktualizace č. 6 Politiky územního rozvoje (A6 PÚR) ČR.

K záměru regulovat koryto řeky Bečvy se Česká botanická společnost (ČBS) vyjádřila již v roce 2020 (viz <https://botanospol.cz/cs/node/2714>). Tehdejším stanoviskem se ČBS vymezila od záměru výstavby „vodního díla Skalička“, které by výrazně negativně zasáhlo do říčního a příbřežního ekosystému. Ve stanovisku naopak ČBS apelovala na hledání přírodě blízkých protipovodňových řešení. Ačkoliv návrhy takovýchto řešení existují (např. studie Unie pro Moravu - <http://www.uprm.cz/>) a Povodí Moravy několik lokálních přírodě blízkých protipovodňových opatření realizovalo i přímo na Bečvě, v rámci multikriteriální analýzy pro A6 PÚR žádné takové řešení nebylo uvažováno jako možná varianta.

Současná uvažovaná varianta protipovodňové ochrany na Bečvě v blízkosti Hustopečí nad Bečvou je suchý poldr. Jakkoliv je tato varianta k přírodě šetrnější než vodní dílo, stále se jedná o velkou stavbu, která zásadně naruší současnou strukturu říčního koryta a na něj vázaný říční ekosystém. To je nutné brát na zřetel také proto, že se záměr týká evropsky významné lokality a stejnojmenné přírodní památky Hustopeče-Štěrkáč, kterou navrhované úpravy zasáhnou velmi pravděpodobně celou. V navazujícím řečišti, v místě evropsky významné lokality, jsou jedinečně vyvinuty až desítky metrů široké lavice šterkopískových sedimentů. Lokalita má velmi vzácně zachovanou ekologickou strukturu říční nivy s dobře vyvinutými biotopy tvrdých a měkkých luhů nížinných řek a šterkovými říčními náplavy. Tyto biotopy jsou v evropském i národním kontextu hodnoceny jako ohrožené nebo blízké ohrožení, a jejich ochrana má tedy i širší společenský přesah. Po celé délce toku Bečvy se žádný další podobně rozsáhlý zachovalý úsek nenachází. Přítomnost lužního lesa a šterkových říčních náplavů je na lokalitě podmíněna

zachovanými hydrologicko-morfologickými vlastnostmi říční nivy, které způsobují, že se zde Bečva výrazně nezahluje a stále dochází k aktivní migraci sedimentů. Jedná se také o úsek řeky s významnou retenční schopností, je tedy paradoxní, že právě tato část řeky je navržena k likvidaci a výstavbě protipovodňového poldru. Zpracované posouzení vlivů na evropsky významné lokality návrhu „vodního díla Skalička“ pro A4 PÚR identifikovalo „významně negativní vliv“ na předměty ochrany EVL. Obdobné posouzení pro A6 PÚR pro variantu „suchý poldr Skalička“ označuje opatření za „mírně negativní“, ačkoliv zpracovatelé přiznávají, že *není uvedeno, jaký bude management ploch v suché nádrži a zda dojde k zásahům anebo odstraňování lesních porostů, které jsou v ploše předpokládané suché nádrže*. Nelze však očekávat, že by na dně nádrže zůstal perspektivní lužní les a štěrkové říční náplavy, proto předpokládáme, že potenciální negativní vliv je větší.

Česká botanická společnost podporuje realizaci protipovodňových opatření na řece Bečvě, zároveň ale upozorňuje, že potenciální škoda navrhovaných opatření je vyšší, než nezbytně nutná a varianty přírodě blízkých protipovodňových opatření nejsou dostatečně prozkoumány. Kromě toho se na základě výše shrnutých skutečností domnívá, že navrhované opatření je v rozporu s přijatými závazky České republiky k Rámcové směrnici o vodách (2000/60/ES) a s návrhem nového nařízení EU o obnově přírody (Nature Restoration Law, zveřejněný Evropskou komisí 22. 6. 2022). Návrh je v rozporu s cíli obnovy a zachování přirozených říčních procesů. Ty jsou definovány jako obnova podélné migrační průchodnosti, ale také obnova transportu sedimentů, živin, obnova hydraulických poměrů vodního toku a komunikace koryta vodního toku s nivou. Jako příklad zachovalé volně tekoucí řeky s relativně neovlivněným splaveninovým režimem v podmínkách České republiky je uváděn právě dynamický říční ekosystém řeky Bečvy. Česká botanická společnost proto vyzývá, aby bylo zvoleno takové protipovodňové opatření, které tento unikátní kus přírody zachová i dalším generacím.

V Praze 14. 2. 2023

prof. RNDr. Karel Prach, CSc.
předseda České botanické společnosti, z. s.
(po schválení hlavním výborem ČBS)